

Ю. С. Панчева

студ. III курсу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: ст. викл. Г. В. Буслаєва

КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ: ПЕРЕДУМОВИ, ВИДИ, ПРОБЛЕМИ

Однією з основних проблем автоматизації аудиторських послуг в Україні залишається оптимальний вибір програмного забезпечення у сфері аудиту та безпосередньо застосування відповідного продукту. На сьогоднішній день серед головних інструментів аудитора ще й досі більшу частину займають універсальні табличні редактори, бухгалтерські та аналітичні програми. Однак саме високоякісне комп'ютерне забезпечення аудиту дасть змогу розширити сферу аудиторських послуг, знизити ризики та прискорити процес перевірки загалом.

Передумовами виникнення необхідності впровадження інформаційного забезпечення аудиту стали:

- перехід на міжнародні стандарти аудиту (МСА);
- широке застосування програмного забезпечення та різних інформаційних систем;
- розвиток автоматизованих фінансово-облікових систем;
- розширення діяльності підприємств (більший об'єм даних для перевірки);
- діджиталізація (оцифрування) економіки;
- перехід до електронного документообігу тощо.

На сьогодні як вітчизняними, так й іноземними аудиторськими фірмами та ІТ-спеціалістами вже розроблені спеціальні інформаційні системи, орієнтовані на автоматизацію більшості етапів проведення незалежних аудиторських перевірок, які мають свої переваги та недоліки (Таблиця 1).

Таблиця 1

Характеристика комп'ютерних програм для проведення аудиту

Назва комп'ютерної програми	Характерні особливості комп'ютерної програми
КІТ.Аудит	Перша вітчизняна автоматизована інформаційна система управління аудиторською діяльністю, яка забезпечує контроль якості і включає узгоджений набір робочих документів та методичних вказівок з проведення аудиту [1, с. 36]. Ряд основних функцій програми: <ul style="list-style-type: none"> - автоматичне збереження документів у базі даних; - включає набір документів та інструкцію з проведення аудиту; - перегляд видалених та заблокованих робочих документів; - одночасна робота всіх співробітників (багатокористувацька програма);

	<p>- синхронізація з Excel та іншим програмним забезпеченням.</p> <p>Ця програма має різні рівні комплектації: легка, повна, професійна, що використовуються в залежності від складності та обсягу роботи.</p>
«Івахненко & Катеньов Аудит»	<p>Програмний комплекс створений українськими фахівцями та призначений для автоматизації аудиторської та контрольної діяльності. Основними принципами роботи програмного комплексу є можливість аналізу облікових даних підприємств в автоматичному режимі і за потреби гнучке налагодження під конкретну програму аудиторської перевірки. Комплекс дозволяє формувати стандартний пакет робочих документів для загального аналізу стану справ на підприємстві (експрес-аналіз), а також працювати з ним у діалоговому режимі в разі творчого підходу до потреб окремої перевірки. Основна перевага – можливість перевірити весь об'єм даних та виявити помилки та підозрілі моменти обліку [2, с. 347].</p>
AURA	<p>Програмне забезпечення для ефективно організації аудиту, яке розроблене компанією PricewaterhouseCoopers (PwC). Характеризується системним підходом на основі ризику, що, в свою чергу, дозволяє зосереджуватись на головних аспектах проведення аудиту.</p> <p>Програма має персоналізовані інструментальні панелі для кожного окремого аудитора компанії, що допомагає розподілити аудиторські процедури та проконтролювати своєчасне виконання роботи будь-якого співробітника.</p> <p>Також наявна функція моніторингу прогресу аудиту в режимі реального часу.</p>
Audit NET	<p>Інформаційна система, яка дає змогу працювати у віддаленому режимі, виконується оперативне надходження відповідної інформації до центрального офісу, розмежуються права доступу співробітників до інформації тощо.</p> <p>Наявні різні версії для різних за розмірами підприємств.</p> <p>Зручність проявляється у можливості графічного зображення реалізації проекту аудиту.</p> <p>Однак, програма є лише мережною системою та в ній відсутній класифікатор помилок та нормативна база.</p>
Аудит-Майстер «ДАСО» «Аудит-Інформ»	<p>Програма дозволяє використовувати власну методологію; ведення картотеки суб'єктів; пошук за реквізитами; функція контролю в разі повторної перевірки клієнта; дослідження роботи аудиторів. Але є і недоліки: за умови повторної перевірки фірми в картотеці формується новий запис; не визначається розмір вибірки та аудиторський ризик [3, с. 70].</p>
Експрес Аудит: ПРОФ	<p>Розвинена інформаційна система у більшості основних напрямів здійснення аудиту. Наявна велика кількість функцій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - автоматичне заповнення звітних документів; - розрахунок та аналіз суттєвих показників; - орієнтація на специфіку виробництва; - періодичне оновлення методичної бази та зміна програм аудиту відповідно до оновлень тощо. <p>Однак, за використання програми виникає неможливість створення власних розділів та коригування пакету документів (необхідне редагування кожного конкретного документа) через те, що структура шаблонів є незмінною.</p>

В Україні існує низка проблем, які стримують розвиток інформаційних систем та технологій в аудиторській діяльності та не дозволяють повній мірі на даному етапі впровадити відповідний електронний супровід аудиторських послуг.

Сучасні фахівці наводять відповідні проблеми як на мікрорівні, так і на макрорівні, основними з яких є:

- підприємства, які перевіряються, використовують програмне забезпечення різних розробників, які не завжди синхронізуються з аудиторськими програмами;

- немає єдиних методологічних вимог, пропонованих для інформаційних баз даних;

- значні витрати на розробку (придбання) та впровадження програмного забезпечення, що особливо відображається на невеликих аудиторських фірмах (самостійних аудиторів);

- низький рівень комп'ютерної освіченості користувачів (особливо старше покоління недостатньо обізнане у сфері сучасних технологій) тощо [4, с. 48; 5, с. 26].

Проаналізувавши рівень комп'ютеризації аудиту в Україні, слід зауважити, що сучасний стан не відповідає світовим вимогам та тенденціям. Але на даному етапі розвитку економіки аудит в Україні вийшов на якісно новий рівень, який не зможе існувати без відповідних інновацій, тому сучасні програмні продукти у сфері аудиту потребують не тільки вдосконалення, а й розробку методики, що забезпечить їх впровадження в аудиторських фірмах скрізь.

Список використаної літератури

1. Кудирко О. М. Комп'ютеризація аудиту в Україні: актуальні проблеми та реальні перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 9. С. 34–38.
2. Голячук Н. В. Василюк В. В. Інформаційне забезпечення аудиторської діяльності. *Економічний форум*. 2017. № 2. С. 343–348.
3. Овчарик Р. Ю. Аудит на базі комп'ютерних програм: продуктивність, рентабельність та тенденції розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2017. № 1(1). С. 68–72.
4. Пчелянська Г. Б. Маркова Т. Д., Дойчева К. С. Особливості аудиту в комп'ютерному середовищі. *Економіка харчової промисловості*. 2016. Том 8. Вип. 3. С. 46–51.
5. Беззубець Л. Л. Шляхи та умови розвитку автоматизованого аудиту в Україні. *Економічний вісник університету*. 2015. Вип. 24 (1). С. 23–27.